

A photograph of a smiling woman with blonde hair, likely a teacher, surrounded by several young children in a classroom. The children are looking at her with interest and joy. The background shows a bookshelf filled with books.

Geluk heeft vele deuren

JULIA BURGERS-DROST

Jacomien
trilogie
2

Julia Burgers-Drost

GELUK HEEFT VELE DEUREN

Jacomien-trilogie deel 2

Z&K

Uitgeverij Zomer & Keuning

HOOFDSTUK 1

‘Heus juf, ik hoef niet naar huis... echt niet!’

Wijdbeens staat hij daar, de vijfjarige Tjeerd Dorland. Zijn bruine ogen schitteren verdacht, maar hij blijft zijn juf, Kittie Verhoog, dapper aankijken.

Kit vertrouwt het niet helemaal. De hele middag is Tjeerd griezelig rustig geweest. Onopvallend ging hij zijn gangetje. Om halfvier bood hij zijn hulp aan. Prullenbakken legen, snippers rapen, plakkwastjes afwassen. Kittie weet dat thuis geen moeder op hem wacht. Ze heeft met het nieuwelingetje te doen. Zo jong je moeder verliezen door een ongeluk op de weg. Een van de velen. Zuchtend trekt ze het weerstrevende manneke tegen zich aan. Streelt onbewust het dikke, donkere haar. Tjeerd geeft zich niet gewonnen en blijft als een houten pop tegen Kit aan staan.

‘Maar je zusje, die gaat toch ook naar huis?’ begint ze opnieuw.

Tjeerd blijft haar aanzien terwijl zijn hoofd langzaam ‘nee’ schudt. Karen is naar een verjaarspartijtje.

Kittie wordt er wat moedeloos van. En kribbig. Hoe kunnen ze nou zo’n kind aan z’n lot overlaten?

‘Bij wie zit Karen in de klas, Tjeerd? Bij juf Jansen, in de eerste?’

Weer dat starende knikken. Hij werkt zich los uit haar armen. ‘Heus juf, ik hoef nog niet naar huis... echt niet!’

Kittie zucht ervan. ‘Wat moet je met zo’n joch!’

De klassendeur zwaait open en de schoonmaakster van de school stapt energiek naar binnen. Als ze Tjeerd ziet staan, trekt ze gelijk haar conclusies. ‘Ach arm...’ zegt ze op meewarige toon en vat post op de steel van de bezem.

Zo gaat dat in een dorp, weet Kit uit ervaring. Geërgerd kijkt ze mevrouw Groet aan. Als die nou maar niet gaat zeuren waar het kind bij is! Daar heb je het al. ‘Wie zorgt nou voor die kinderen? Eerst was er, naar ik meen, een zuster van hem in huis, maar die schijnt getrouwd te zijn ondertussen. Ze zeggen...’

Kit springt op. ‘Tjeerd heeft me toch zo goed geholpen, hè Tjeerd? Nu gaan we samen naar huis. Dag mevrouw Groet!’

Ze pakt haar tassen in één hand en met de andere grijpt ze haastig Tjeerds knuistjes beet.

Snuivend gaat mevrouw Groet aan de slag. Ze haalt haar schou-
ders op. De ene keer zijn ze de hartelijkheid zelf tegen je en de ande-
re keer is er geen minuutje voor een praatje.

Zwijgend loopt Tjeerd aan Kitties hand het schoolgebouw uit. Af
en toe blikt hij vertrouwelijk omhoog.

Kittie loopt automatisch naar het fietsenhok achter de school.
Propt haar tassen onder de snelbinders.

‘Moet ik daarop zitten, juf?’

Ze kijken beiden naar de hobbelige zitplaats. ‘Het is niet de bedoe-
ling...’ begint Kittie. Maar als ze de smeltende blik in de bruine kij-
kers ziet en een klef handje over haar arm voelt gaan, aarzelt ze.

‘Ik vin’ het zoooo lief dat ik met je mee mag...’ zegt het dankbare
stemmetje naast haar.

Wat moet je nou in zo’n geval? Een kind is geen zwerfpoes die je
maar zo aan zijn lot overlaat. Mee met haar, stel je voor!
Onwillekeurig schiet ze in de lach. Haar hospita zou zich naar schrik-
ken. Node verdraagt ze de lasten die het geeft als je een huurster
hebt. Doch Kittie is een ster in het kiezen van tussenweggetjes. ‘Mijn
enig talent,’ zegt ze vaak gekscherend.

‘Ik breng jou naar huis, manneke. Het is al bijna halfvijf. Dan komt
je pappie thuis en misschien is Karens feestje dan ook wel afgelopen.
Kom! Ik zet je boven op mijn tassen. Het zijn net de bulden van een
kameel, zie je wel?’ Tjeerd schatert het uit. Onbekommerd klatert
het stemmetje over de verlaten speelplaats.

Als ze even later over de straat fietsen, roept Kit achterom: ‘Een
heel gewichtig meneertje ben je, hoor!’

Ze voelt hoe het kind zich zielstevreden tegen haar rug aanvljkt.
Hij zoekt nestwarmte, bescherming, weet Kittie. Ach, en wat kan zij
voor hem doen? Als ze een paar klasgenootjes van Tjeerd tegenko-
men roept hij met een klank van triomf in zijn stem: ‘Hoi!’ Trots als
een pauw, zo van: zie mij nou eens lekker bij juf achterop zitten. Zie
jij dat maar eens voor elkaar te krijgen.

‘Wijs me de weg eens, Tjeerd,’ verzoekt Kittie. Het blijkt dat de

familie Dorland in de buitenwijk van het dorp woonachtig is. Een smalle strook bosgrond is ingericht als bungalowpark. Aan niets is te merken dat er een drukke verkeersweg vlak in de buurt is. Kit kijkt genietend om zich heen. Het dorp ligt nu achter hen. Rechts en links van de smalle landweg zijn maïsvelden. Hier en daar zijn de forse stengels uiteengebogen, zodat geheimzinnige gangetjes zijn ontstaan. Een heerlijke, verboden speelplaats. Kit ziet ze sluipen, de Indianen en cowboys. Een modern 'weggetje in het koren'. Jammer dat er haast geen ander graan meer verbouwd wordt in deze omgeving. De boeren houden het allen bij maïs. De bungalows, de ene al fraaier dan de andere, staan verscholen in de bosjes en zijn omgeven door heidetuinen. Aan de gele blaadjes op de weg is te merken dat de herfst in aantocht is.

'Nou zijn we er!' Tjeerd rukt aan Kitties middel, alsof dit zou corresponderen met de rem van haar fiets. Wanneer Kit afgestapt is heeft ze moeite de fiets overeind te houden.

Tjeerd is niet alleen wijs voor zijn leeftijd, maar ook fors. Hij rent vooruit de oprit op. De tuin ziet er verwaarloosd uit. Onkruid woekert over de flagstones. Kit verbeeldt zich dat aan allerlei kleinigheden van buitenaf al te merken is dat een verzorgende vrouwenhand ontbreekt. Ze zet haar fiets tegen een berkenboom en loopt naar de voordeur. Tjeerd spreidt machteloos zijn armen uit. Ogen die donker lijken te worden en een stemmetje dat angst voor verlatenheid verraadt. 'Ik... ik kan der niet in...!'

Ja, er is wel een sleutel, maar die heeft Karen. Meneer Dorland heeft er klaarblijkelijk niet bij stilgestaan dat vandaag Tjeerd het eerst thuis zou komen. Tjeerd raakt getraind in het tegenhouden van tranen, ziet Kit met de blik van iemand die gewend is met kinderen om te gaan. Ze speurt met haar ogen langs de ramen. Daar! Bij een balkon staat een deur op een haakje. Ondoordacht, om maar niet te spreken van achteloos. Als er nu maar een ladder was.

Tjeerd heeft haar blikken gevolgd en begrijpt meteen wat er nodig is. In de garage staat een ladder. Stevige jongensbenen met afgezakke sokken draven voor Kit uit naar de in het groen verscholen garage, die gelukkig niet op slot blijkt. Tussen de autopeds, tuingereed-

schap en niet te identificeren voorwerpen, ziet Kit een stukje ladder. Ze sjort hem met veel moeite naar buiten, ondertussen het geval keurend op eventuele gebreken.

Even later staat ze te griezelen onder aan de trap waarop resoluut, alsof het zijn dagelijks werk is, Tjeerd naar boven klautert. Ze slaakt een zucht van verlichting als ze ziet dat hij veilig over de rand van het balkon heen is geklommen. Voeten die duidelijk hoorbaar ‘romperompe’ op een houten trap naar beneden roffelen. Een deur die na een forse duw openzwaait. Stralend staat hij daar als een kleine overwinnaar: Tjeerd Dorland. Kit slikt krampachtig een brok in haar keel weg. Om zo’n kind te hebben en hem niet zelf groot te mogen zien worden. Met knipperende ogen stapt ze over de drempel. Een mufte lucht komt haar tegemoet. De hal is rommelig. Laarzen liggen in een hoek alsof ze tot het meubilair behoren... Onzeker blijft ze staan. Wat nu?

Tjeerd holt luidruchtig door het huis. Wijst Kit op allerlei bijzonderheden. Daar staat zijn nieuwe auto. En ziet ze die rolschaatsen op schoenen wel? Wil ze nu meteen zijn kamer zien? Of zal hij eerst een fles priklimonade uit de kelder halen?

Kittie trekt het stevige lijf tegen zich aan. Zo kan hij haar onthuts-te gezicht niet zien. Ze weet iets veel beters... Zal ze thee zetten voor hen beidjes? Met een beschuitje erbij? Tjeerd klapt in zijn handen en bast: ‘Joehoe! Dat is pas gezellig!’

In de modern ingerichte keuken heerst een chaos. Hier is overduidelijk te merken dat er waarschijnlijk geen huishoudelijke hulp is. Terwijl ze op het aanrecht een plekje vetvrij maakt om de theeboel klaar te maken, hoort ze Tjeerd die op een stoofje naast haar is komen zitten, uit.

Gewillig doet hij de situatie uit de doeken. Toen ze hier kwamen, logeerde tante Lies van oma van papa een hele tijd bij hen. Maar tante Lies van oma van papa ging opeens trouwen. Heel ver weg woont ze nu. ‘In eh... Canada! Ver, hè?’ De trouwe oogjes kijken Kit ononderbroken aan. Terwijl hij vertelt maakt hij grappige bewegingen met zijn handen en nadrukkelijk knikt hij bij iedere klemtoon. ‘Ze krijgt nu zelf een kindje. Een kleintje maar, hoor. Niet zo een als

Karen en ikke. Het wordt vast een donkerbruin kindje, zegt mijn papa. Want oom Jack is ook donker. En nu zorgt papa voor ons. En soms mevrouw Blinkert. Die maakt de ramen en zo schoon.'

Kit bedenkt schamper dat die mevrouw haar naam geen eer aan doet: het ziet er nu bepaald niet blinkend uit hier.

Tjeerd zucht diep op een wijze waar iemand van het grote toneel een voorbeeld aan zou kunnen nemen. Hij slaat zijn armen rondom de opgetrokken knieën en met een moedeloos gebaar legt hij zijn hoofd tegen Kits been. Weer die zucht: 'Maar mijn pappie is soms zo laat thuis, juffie. En dan krijgen wij zo'n honger.'

Kittie smeert zacht geworden beschuiten en om de smakeloosheid te verdoezelen strooit ze er rijkelijk gekleurde muisjes op. Het is duidelijk dat in dit gezin raad geschaft moet worden. Voor zichzelf gaat ze na wat ze weet over dit gezinnetje. De moeder is verongelukt, ruim een jaar geleden. Dat was dus voor ze hier woonden. 'Waar woonden jullie eerst ook alweer, Tjeerd?' Ze kijkt hem vragend aan. Schikt de kopjes op een blad. De beschuitjes ernaast.

'In Hilversum, juf. Op een heel hoge flat! Heel hoog. Er was een tuin op het dak! Dat was leuk!'

Kit zoekt een geschikt plekje om de thee te nuttigen. Tjeerd troont haar mee naar de woonkamer. Ook hier komt de onfrisse lucht haar tegemoet. Ze zet het blad op een tafeltje en opent de tuindeuren. Door deze weg te schuiven ontstaat een effect van een open kamer. De muren zijn van steen en in de plafonds is veel hout verwerkt. In het midden van de kamer is een reusachtige open haard gemetseld. Daaromheen staan vele soorten gemakkelijke stoelen. Aan de wand hangen schilderijen die zo op het oog echt zijn. Dat ziet zelfs Kit, een leek op dit gebied. Trouwens, de tapijten die hier en daar schuin op de vloer liggen zijn van kostbare kwaliteit. Toch maakt het geheel een indruk van verwaarlozing. En dat is, de geschiedenis kennende, ook geen wonder.

Tjeerd geniet van de thee, de zachte beschuit en het gezelschap van zijn juf.

'Wanneer komt papa thuis, jochie?'

Tjeerd vist een verdronken stukje beschuit uit zijn kopje en schok-

schoudert. Weet hij toch niet? Soms, als er files zijn, duurt het lang. Het klinkt veel te wijs, ja, te berustend voor een kind van vijf jaar.

‘En je zusje?’

O ja... Karen. Dat weet hij wel. Als het feest afgelopen is. Kittie neemt het besluit te wachten totdat de heer des huizes verschijnt. Misschien kan ze hem enkele suggesties doen om de situatie voor de beide kinderen te verbeteren. In gedachten is ze al aan het organiseren. Als Karen en Tjeerd nu eens zouden overblijven, tussen de middag. Of mee naar huis zouden gaan met klasgenootjes, naar een gastgezin. In huis moet hij zelf maar maatregelen nemen. Een hulp voor halve dagen, die gelijk de kinderen na schooltijd kan opvangen. Dat blijft de eerste jaren heel belangrijk voor jonge kinderen.

‘Juf...’ klinkt het vleierend. Tjeerd, z’n grote hoofd schuin houdend, onbewust werkend met zijn bruine kijkers, legt twee klef warme handjes op haar arm. ‘Juf... lees je me voor?’

Kit, haar gedachten nog bij een huishoudelijke hulp, schiet in de lach. Kleine charmeur. Dat zal me er een worden later! Een hartenbreker van de bovenste plank.

Hij holt naar boven. ‘Kom eens hier, juf!’ commandeert hij.

Kit houdt haar adem in als ze de onvoorstelbare bende op de bovenverdieping aanschouwt. Overal ziet ze vuil wasgoed. De bedden zijn onopgemaakt. Speelgoed slingert door de kinderkamers. Automatisch raapt ze wat op. Een pop, lego, wielen van een vrachtauto. Dan krijgt ze een idee. ‘Zullen we papa eens verrassen?’

Tjeerd werpt haar een twijfelachtige blik toe. De verrassingen van de grote mensen willen nog weleens verschillen met die van hem! Hij kijkt vol hunkering naar zijn voorleesboek, dat klaarligt naast zijn bed. Maar hij wil Kit niet ontstemmen, de slimmerd.

Samen slaan ze aan het opruimen. Kit is zo vrij de vuile was in de wasmachine te stoppen die in de badkamer staat. Straks zet vader Dorland me het huis uit wegens verregaande bemoeizucht, denkt ze cynisch. Het is trouwens verbazingwekkend wat je in een halfuurtje kunt doen!

Ze krijgen de smaak te pakken. Het speelgoed ligt tamelijk geordend weer in de kasten. De dekbedden van de kinderbedden zijn

geschud tot Tjeerd erbij neerviel. De fleurige hoezen geven de kamer een gezellig aanzien. Voor de deur van de slaapkamer van meneer Dorland blijft Kit aarzelend staan. Ze kan toch niet maar zo dit privéterrein betreden... Maar Tjeerd hakt de knoop door door de deur te openen. 'Nou hier nog, juffie.'

Midden in de kamer staat een groot bed met rechts en links een nachtkastje. Het ene is beladen met voorwerpen zoals een wekker, een glas halfvol met water, manchetknoopjes en een stapel zakdoeken. Een detectiveroman ligt opengeslagen naast de schemerlamp. Op het andere kastje staat niets...

Kit trekt zwijgend de dekbedhoes glad. Raapt een spreid van de grond en rukt de gordijnen recht. Ze is blij dat er geen woningen tegenover zijn. Het zou een merkwaardige indruk maken: juffrouw Verhoog aan het bedden opmaken in huize Dorland!

Tjeerd vouwt ijverig een stapel dassen op. 'Netjes hè, juf?'

Kit knikt. Zo is het welletjes. 'Zullen we eerst afwassen, Tjeerd?'

Somber knikt hij. De teleurstelling schep je zo van zijn berustend snuitje af.

'Daarna zal ik je heus voorlezen. Neem het boek maar vast mee naar beneden!'

Hoewel er een vaatwasser aanwezig is, houdt het karwei behoorlijk op. De hoeveelheid vaatwerk is te groot voor de inhoud van één machine. Tjeerds bekkie is geen moment stil en het verwondert Kit dat hij niet één keer over zijn moeder spreekt. Een jaar is voor een kind een lange periode maar behalve dat lijkt het erop dat niet veel moeite gedaan wordt de herinnering levend te houden. Tevergeefs heeft Kit gespeurd naar een portret van de overleden vrouw. Als de keuken ook opgeruimd is ademt het huis een heel andere sfeer dan voordien.

Onverwachts staat een verwonderde Karen voor hun neus. Tjeerd slaat zich van pret op de knieën als hij het verbaasde gezichtje van zijn zus ziet. Zo fors als Tjeerd is, zo tenger is Karen. Blonde sprieterige vlechtjes bungelen lusteloos op het magere ruggetje. 'Kookt u nu ook voor ons,' vraagt ze met een kinderlijk vertrouwen.

Wat moet Kittie daar nu op antwoorden... Ze werpt een snelle

blik op haar horloge. Al over zessen!

‘Ik kan wel de tafel dekken!’ Dat is Tjeerd, die precies weet hoe hij Kit lijmen moet.

Kit schiet spontaan in de lach. ‘Waarom ook niet... als jullie beiden mij helpen zal het wel gaan,’ bedingt ze.

In de kelder is een diepvrieskist, volgestouwd met allerhande ‘vlug klaar’ eetwaren. Ze zoeken gehaktschijven en voorgebakken kleine aardappels uit.

‘Piepertjes’ noemt Kit ze, en Tjeerd rolt over de koude betonvloer van het lachen. Hoe kan een aardappel nou piepen! Karen heeft al een blik appelmoes van een schap gepakt. ‘Zijn jullie ook al van die appelmoesliefhebbers?’ zegt Kittie.

De kinderen genieten van de voorbereidingen. Tjeerd staat met zijn hoofd boven de koekenpan om de aardappeltjes te horen piepen en als inderdaad een geluidje ontsnapt vanonder het deksel klapt hij juichend in zijn handen. ‘Hoor dan toch, Karen... ze praten!’ Kit loopt met een rood hoofd door de keuken. Alsof ze hier hoort en het recht heeft in de pannen te roeren.

Ze dekken gezamenlijk de tafel. Karen zet een kinderplaat op. Bekende wijsjes schallen door het huis dat opeens tot leven is gekomen!

Kit zegt tegen de kinderen dat ze hun handen moeten gaan wassen voor het eten.

‘Wachten we dan niet op pappie?’ vraagt Karen.

Kittie denkt na. Wat zal ze doen? ‘Voor je pappie zetten we wat in de oven,’ besluit ze.

Net als de schalen op tafel staan, de kinderen aanschuiven en Kit ook wil gaan zitten, rijdt met een flinke vaart een auto het tuinpad op. Twee stemmetjes die tegelijk juichen: ‘Pappie!’

Een luide claxonstoot en het piepen van remmen. Een vader komt thuis.

‘Niks zeggen,’ fluistert Karen, haar bleke snuitje opeens rood, ‘dan is het een verrassing als pappie binnenkomt...!’

‘Joo!’ Tjeerd is meteen van de partij. Klemt twee vuisten tegen zijn mond, als vertrouwt hij zijn eigen stem niet. Onwillekeurig grinnikt

Kit en denkt: Dat is nou zich verkneukelen, wat Tjeerd doet... zie zijn ogen glanzen van de ingehouden voorpret!

‘Waar zijn mijn boeven?’ klinkt even later een zware mannenstem. Zijn verbaasde gezicht is een studie waard. Zijn ogen gaan het kringetje rond. ‘Wie...’ begint hij. ‘Hoe...’

Het eerste dat Kit constateert is dat meneer Dorland als twee druppels water op zijn zoon lijkt. Of liever gezegd: andersom. De zoon is een miniatuur van zijn vader. Dezelfde ruwe hartelijke manier van optreden, het forse uiterlijk. De uitdrukking in de bruine ogen is even sprekend en de ongeordende haardos zou een zelfde verfbad gehad kunnen hebben. Het is komisch te zien dat een man die overduidelijk niet gauw verlegen is om een praatje, zo verbijsterd kan wezen. Het geeft Kit een moment de gelegenheid een zin te formuleren en zo de situatie te verklaren.

Zonder zich er wat van aan te trekken waar het terecht komt, ontdoet Robbert Dorland zich van zijn ballast: een dunne regenjas, z’n diplomatentas en een stapel aktemappen. Hij grijpt Kits hand in een warme, stevige greep. Ogen die dwars door je heen kijken, met een oprechtheid die men doorgaans uitsluitend bij kinderen aantreft.

Kit, haastig opgestaan, voelt zich tenger bij deze man. En dat, terwijl ze vergeleken bij de meesten van haar leeftijd vrij stevig en lang niet klein is.

‘Ik weet niet hoe ik u moet bedanken, juffrouw Verhoog! U heeft zich wat je noemt ontfermd over mijn gezinnetje... tja.’

Karen rebbelt, ondertussen een van haar vaders handen op en neer pompend: ‘Het eten voor jou staat in de oven, pappie... wil je het nu meteen hebben?’

Robbert woelt verlegen met de vrije hand door zijn haardos, wat, zoals Kit spoedig zal merken, een gewoontegebaar van hem is.

En Tjeerd joelt: ‘Je krijgt aardappeltjes die gepraat hebben, pap-pie! Ik heb het zelf gehoord!’

Kit is al weg, naar de keuken. Als ze terugkomt met Robberts portie op een dienblaadje, zit hij al tussen zijn kinderen. Tjeerd legt nog eens uitvoerig uit hoe het komt dat zijn ‘juffie’ hier is. En Kit, zich

altijd ergerend aan het woordje ‘juffie’, ervaart het nu als een liefkozing.

In één adem somt Tjeerd op wat ze allemaal gedaan hebben.

Robbert snuift aan de dampende ‘piepertjes’ en neemt mes en vork ter hand. ‘Juffrouw Verhoog, ik hoop dat u na deze heerlijke maaltijd even tijd heeft een kopje koffie met me te drinken. Ik wil u graag uitleggen hoe een en ander hier zo gekomen is. Want ik zou het bar onplezierig vinden als u een verkeerde indruk mee naar huis neemt.’

Kit knikt. Ze kan wel tot acht uur blijven, maar niet langer. En schalks voor haar doen zegt ze: ‘Zal ik dan maar zelf die koffie even zetten?’ Alleen in de keuken ordent ze haar gedachten en gaat op zoek naar de koffiebus.

Met z’n allen ruimen ze de tafel af. De vaatwasmachine wordt voor de tweede keer die dag gevuld. De kinderen krijgen van hun vader de opdracht het vuile servies er netjes in te zetten, anders rammelt de boel straks stuk.

Kit is verbaasd over de kameraadschappelijke verhouding die heerst in het onvolledige gezin en eigenlijk moet ze zichzelf bekenen dat ze nieuwsgierig is naar de achtergronden.

Als Kit en Robbert in de lage stoelen bij de openslaande deuren zitten, spelen de kinderen buiten in de snel vallende schemering. Kit huivert even als in een protest tegen de naderende herfst. Zwijgend slaan ze de uitgelaten bengels gade die elkaar nazitten op het grasveld, dat nodig gemaaid moet worden. Robbert biedt Kit een sigaret aan, maar ze weigert en drinkt haar kopje leeg.

‘Uit principe?’ vraagt Robbert.

Kit knikt. Sinds haar vader gestorven is aan een kwalijke longziekte is het roken taboe voor de hele familie. Hoewel je nooit uit kunt meten hoeveel schade dat roken werkelijk heeft aangebracht. Robbert hoort haar op een charmante manier uit, die eerder op belangstelling duidt dan op nieuwsgierigheid.

Ja, ze woont sinds haar eenentwintigste in het dorp. Eerst was ze kleuterleidster en later werd ze hoofd van het schooltje dat prima samenwerkt met de buurman: de lagere school. Binnenkort hopen ze samen één nieuw gebouw te betrekken om zo een basisschool te vor-

men. In het kader van de integratie zal de naam kleuterschool dan uit het woordenboek verdwijnen.

Ja ja, ze woont hier graag. De mensen zijn gemoedelijk en leven in wel en wee met elkaar mee. Ze woont al die tijd reeds op hetzelfde adres, bij een weduwe op kamers.

Als Kit zwijgt begint de klok te slaan: twaalf klare slagen. Ze schiet in de lach. 'Die is te laat!'

En haar gastheer reageert met: 'Of te vroeg.' Hij staat op om de klok gelijk te zetten. Draaiend aan de wijzers zegt hij met trieste stem: 'De klok is net zo van slag als zijn huisgenoten.'

Terwijl hij wacht op de slagen en ze automatisch telt, bekijkt hij de jonge vrouw bij de tuindeuren. Een olijk type, die door haar vrolijkheid jonger lijkt dan ze in werkelijkheid is, constateert hij. Halflang, dicht ingeplant haar, donker van kleur. Het is van voren recht afgeknipt. De pony valt tot vlak boven haar wenkbrauwen. Ze zal zichzelf wel, zoals dat met veel vrouwen het geval is, te mollig vinden, peinst hij met kennis van zaken. Zelf is hij van mening dat ze zo blijven moet. Dat ietsje te veel staat haar.

'Halfacht... zo, die is weer bij de tijd!' Robbert neemt opnieuw plaats tegenover Kit en de stoel kreunt onder zijn gewicht. Hij begint ongevraagd te vertellen over zijn leven. Hij heeft tien modezaken, verspreid over het land. Het is knokken om in deze tijd je zelfstandigheid te bewaren. Hij wil zich per se niet aansluiten bij een inkooporganisatie. Bezet is hij wel. Reist van 'hot naar haar' om het maar eens zo uit te drukken. Dat is nu juist het grote probleem in verband met de kinderen. Vroeger, toen hij nog in Hilversum woonde, was daar zijn moeder en zijn zus Lies. Die beiden vingden de kinderen op als ze uit school kwamen. Moeder, al jaren weduwe, ging hertrouwen en in Spanje wonen, na eerst een paar maal op proef overwinterd te hebben. Nu is ze niet meer weg te slaan uit dat zonnige klimaat.

Hier onderbreekt Robbert zijn verhaal om een nieuwe sigaret op te steken. 'Ik trouwde zes jaar geleden met Wanda. Ze had een kindje, Karen. Dat was voor mij geen probleem. We waren wat je noemt stapel op elkaar... in het begin. Ja, we begonnen goed.'

Kit spert haar ogen open. Karen is dus helemaal geen kind van

hem! Dat is de reden dat ze in niets op haar vader lijkt.

Robbert praat alweer verder. Hij buigt zich voorover en staart naar de lijnen van de plavuizen op de vloer. ‘Wanda was mooi. Representatief voor de zaak! Ze had één hobby, en dat was zingen. Eerst zong ze in een backing-groepje, uit liefhebberij. Maar later werd het ernst! Ze werd volledig in beslag genomen door dat gezang. Ze viel op, werd ontdekt en ging op de solotoer. Niet hier, nee. In België en in Engeland. Daar liepen haar platen als een trein, maar onze relatie strandde!’

De man zucht. Weer een zwabber door zijn haren. ‘Maar,’ vervolgt hij zuchtend, ‘moeder en Liesje waren er altijd voor de kinderen... Zodoende kon Wanda altijd haar gang gaan. Moeder was dol op Tjeerd, maar het kleine meisje wilde ze niet accepteren! Gelukkig trok Lies veel met Karen op. Tjeerd en Karen hielden meer van hun tante dan van hun moeder. Wanda vervreemde van ons, kun jij je dat voorstellen?’ Ongemerkt tutoyeert Robbert Kit, maar geen van beiden schenkt er aandacht aan. Robberts ogen staren niets ziend voor zich uit. Zijn gedachten toeven in het verleden, in die heel andere sfeer die in zijn huis heerste.

‘Ruim een jaar geleden gebeurde het. Op een mistige voornacht is het busje waarin Wanda met haar combo reisde tegen een trein gebotst. De chauffeur moet oververmoeid zijn geweest. Hij was de gitarist en overleed ter plekke, evenals Wanda. Hij betekende meer in haar leven dan ik ooit gedaan heb! De overigen van het gezelschap kwamen met de schrik vrij.’

Kit kijkt ongerust toe als ze het pakje sigaretten leger en leger ziet worden. Ze wil iets zeggen, maar weet niet goed wat. Buiten wordt het donker en de kinderen sluipen door de tuin, misbruik makend van de situatie. Kit buigt zich naar Robbert toe en vraagt met zachte stem: ‘Was het uitsluitend aan het zingen van je vrouw te danken dat jullie zo moeizaam met elkaar omgingen?’

Robbert schudt zijn hoofd. Als hij antwoordt formuleert hij zijn woorden met zorg. Wanda was een heel stuk jonger dan hij toen ze trouwden, wat op zichzelf geen probleem hoefde te zijn. Maar Wanda bleef de verlangens koesteren die bij de jeugd horen en de

verantwoordelijkheid voor haar gezin viel haar zwaar. In het begin was hij, Robbert, haar beschermer. Later, toen ze bekendheid kreeg, viel de behoefte aan bescherming weg. Het had hem een kick gegeven, die jonge bruid. Iemand die hem nodig had! Bovendien was Wanda geknipt voor de rol die hij haar toebedacht had. In zijn functie was het belangrijk een representatieve vrouw te hebben. Ontvangen en uitgaan waren een deel van hun leven, voor de geboorte van Tjeerd.

Kittie knikt. Ze kan goed luisteren. Dat is haar meermalen gezegd. Maar ze heeft moeite zich te verplaatsen in die voor haar onbekende sfeer.

Robbert Dorland kijkt haar opeens aan met Tjeerds ogen: ‘Ik had eigenlijk een enorm schuldgevoel toen ze stierf! Wat hadden we ervan gemaakt? In plaats van bijna nooit kwam ze nooit meer thuis. Het verschil was haast niet te merken. Ja, daar schaam ik me diep over.

Liesje, die bij moeder in Bussum woonde, nam voorgoed haar intrek bij mij. Nou ja, voorgoed... Moeder vertrok naar Spanje en wilde Tjeerd wel mee hebben, maar Karen “hoefde” ze niet en dat deed mij pijn. Dankzij Lies verliep alles op rolletjes. Maar ja, die kreeg trouwplannen, zo van de ene dag op de andere!’

Robbert schatert onverwacht zijn donkerbruine schaterlach. Slaat zich op de knieën. ‘Die Lies werd me daar verliefd en raakte verloofd in één weekend. Jack, een geboren en getogen Indonesiër, die journalist is en een opdracht voor een reportage in Canada kreeg. Voor je wist wat er gebeurde hadden ze trouwplannen en emigratiepapieren, want Jack wilde zich dolgraag vestigen in het buitenland. Het leek ons het beste uit de flat weg te trekken en op zoek te gaan naar een woning in het midden van het land, in verband met mijn geregelde bezoeken aan de filialen. Een huis met een tuin. Een goede school met een aardige juf...’

Robbert lanceert een vette knipoog en Kittie bloost. Ze is blij met het vage licht.

‘En zo kwamen we hier terecht. Liesje is nog twee maanden gebleven om ons op weg te helpen, tot aan haar trouwdag. En toen zijn we

aan het tobben geslagen met huishoudelijke hulpen, mag ik wel zeggen!’

Nu kijkt Robbert net zo zielig als Tjeerd soms kan doen. Kittie bijt op haar onderlip om een lachje te onderdrukken. Meneer Dorland zou het eens verkeerd uit kunnen leggen! Hij geeft een triest verslag van de werksters die hij gehad heeft. Drie in twee maanden. De ene ontving haar vriendinnen in zijn huis en de andere plunderde de provisiekasten. De dame die nu af en toe komt schoonmaken, zegt geregeld verhinderd te zijn. ‘Zo gaat het niet langer, hè?’

Nee, schudt Kit, inderdaad niet. Ze tuurt naar haar horloge. De kinderen zouden toch al lang in bed moeten liggen? Ze wil wel adviezen geven, maar voelt gelijk haar onvermogen in dezen. Of wil ze diep in haar hart zich er niet mee bemoeien?

Robbert is opgestaan en zijn gestalte vult de opening van de tuindeuren. Zijn lach knalt door de avondschemering. ‘Naar bed, jullie boeven!’ bast zijn stem.

Griezelig gehoorzaam rennen de twee hummels op de volwassenen toe. Robbert sluit de deuren. Het is ’s avonds om te huiveren. Tjeerd doet alle lampen aan die in de kamer zijn. Hij rukt aan Kits arm. Jawel, of juffie hen naar bed wil brengen.

Karens oogjes vragen hetzelfde en Kit zou hard weg willen lopen voor hen alle drie. Zo klampen ze zich als drenkelingen aan haar en ze voelt zich als een ongeoeffende zwemster. Ja, ze is nuchter genoeg om dit tijdig in te zien! Deze meneer Dorland kan dan wel niet zelf in staat zijn z’n huishouding te organiseren, hij mag dankbaar zijn wel over de nodige middelen te beschikken hulp van buitenaf aan te kunnen trekken. Dat zal ze hem straks zeggen. Maar eerst moeten die twee daar naar hun nest! ‘Ik zal jullie instoppen als jullie jezelf gaan wassen!’ belooft ze.

Volgzaam druipen ze af. ‘Ik moet weg,’ zegt ze hulpeloos. ‘Heus, het spijt me, maar ik moet nog het een en ander voorbereiden voor morgen, weet je. Die eerste weken na de grote vakantie is er veel te doen... Maar... maar ik had zo gedacht, straks al, als je nu eens de kinderen op school liet overblijven, of ze naar een gastgezin liet gaan. Na schooltijd kunnen ze blijven tot ik wegga en dat is vaak pas tegen

halfvijf! Enne... de werkster die je nu hebt zou ik de andere drie maar nasturen. Die doet hier toch niet veel, heb ik ontdekt. Zal ik de schoonmaakster van de school eens vragen? Die is betrouwbaar en werkt uitstekend. Ja?’

Kit houdt even op met praten om diep adem te halen. Robbert heft zijn hand op en Kit volgt met haar ogen automatisch de vingers die door zijn haar strijken. ‘Wat een voortvarend juffertje ben jij!’ lacht hij. Dat overblijven lijkt hem wel wat. Daar valt over te praten. En de werkster... is dat een staaltje van helderziendheid of mensenkennis? Kittie zwijgt echter over haar huishoudelijke activiteiten van eerder op de dag!

‘Maar graag een verzoek aan die schoonmaakster van de school! Eh.... na kennismaking dan!’

Kit bloost. Maakt ze nu de indruk zich te veel ermee te willen bemoeien? Maar als Robbert haar hartelijk toeknikt is ze gerustgesteld.

De kinderen roepen. Boven aan de trap balanceren ze gevaarlijk op de leuning en Kittie haast zich ze naar bed te brengen. ‘Dit is een geheim van ons drietjes,’ zegt Kittie op zachte toon. ‘We vertellen het op school aan niemand, afgesproken?’

‘Bidt u ook met ons, juffie, net als tante Lies?’ vraagt Karen. En Kittie zoekt in haar herinnering naar de eenvoudige kindergebedjes van vroeger. Ze bidt dagelijks met haar klas, maar een avondgebed is weer wat anders.

De kinderen zijn opmerkelijk rustig en bevredigd gaan ze slapen. Beneden wacht Robbert. Ferm drukt hij haar de hand. Mag hij haar bij haar voornaam noemen? Robbert is zijn naam...

Voor ze weggaat, dwingt Robbert haar een invitatie aan te nemen voor aanstaande zondag: ergens eten met de kinderen om te bedanken voor wat ze vandaag gedaan heeft. Nee, Kittie ontkomt er niet aan. Ze wil naar huis en voor het gemak geeft ze maar toe.

‘Vergeet die werkster voor me niet!’ zegt Robbert nog.

Kittie knikt. Wat zal mevrouw Groet blij zijn. Zo’n baantje is een kolfje naar haar hand. Ze wuift nog even voor ze wegrijdt.

Van binnenuit knipt Robbert een bij het hek staande lantaarn aan. De berkenboom strooit ritselend de eerste gele blaadjes. In de berm sjiirpen de krekels. Uit de bosjes komt een geur van verdroogd blad. De hand die in het donker haar nazwaait, wordt niet door Kit opgemerkt.

HOOFDSTUK 2

‘Mensen, laten we maar vast beginnen. Allemaal hartelijk welkom! Eerst de agendapunten. Dat kan nog net voor de heer Cats komt.’ Bert Jochems, het hoofd van de lagere school ‘School met de Bijbel’ raadpleegt zijn horloge. Kijkt over de rand van zijn altijd afzakkende bril zijn collega’s aan. Naast hem zit de oudste van het stel: Michiel van Oosten. Een leeftijdloos persoon, naar het lijkt. Hij kan als de beste met kinderen omgaan, zijn hart schijnt de eeuwige jeugd te bezitten. Ook voor zijn collega’s staat hij altijd klaar. Vooral Albert Appel vraagt hem nog weleens om advies; aan hem liever dan aan het hoofd, die meestal te kampen heeft met het verschijnsel haast. Albert is nog niet lang geleden getrouwd en woont in de stad. Hij en zijn vrouw hebben geen kinderen en ervaring als vader heeft hij dus ook al niet. De schooljeugd heeft hem een bijnaam gegeven: meester Appelsap... Niet dat hij het zich aantrekt; daar staat hij boven! De juf van de eerste is net zo lang aan de school verbonden als Michiel. Zij traint haar kinderen met een ouderwets aandoend ritme; dit tot ergernis van de jongste kleuterleidster, Betty. Deze komt pas van de opleiding en troeft de anderen af met haar kennis omtrent de nieuwste visies op onderwijsgebied. Tussen José en Betty botert het slecht. Ook Kit heeft het soms zo moeilijk met haar. Op die ogenblikken mist ze haar collegaatje Jacomien Landheer, die slechts tijdelijk was aangesteld en nu in Zeeland een baan heeft. Met haar had ze een fijne band.

Het had Jacomien zeer gespeten te moeten vertrekken. Maar het leerlingenaantal was onvoldoende geweest voor het handhaven van de tijdelijk benoemde juffrouw van de eerste.